

UMCS

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DSP

DASZCZUK · SIEMBIDA
PĘKALSKI · DYŚ

WEKSLE

adw. dr Paweł Daszczuk

Katedra Prawa Gospodarczego i Handlowego
Instytut Nauk Prawnych
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

WEKSEL

dokument w którym jego wystawca zobowiązuje się, że:

- zapłaci jego posiadaczowi (remitentowi, wekslobiorcy) określoną kwotę

weksel własny (suchy, sola weksel)

albo

- osoba wskazana przez wystawcę (trasat) zapłaci posiadaczowi weksla kwotę wskazaną przez wystawcę

weksel trasowany (przekazowy, ciągniony)

przy wekslu własnym akceptant jest jednocześnie wystawcą

CECHY WEKSLA

- przyspieszony sposób dochodzenia zobowiązania z weksla

Art. 484¹. § 2. Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nakazowym na pisemny wniosek powoda zgłoszony w pozwie.

Art. 485. § 2. Sąd wydaje również nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksla lub czeku **należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości**. W przypadku przejścia na powoda praw z weksla lub czeku, do wydania nakazu niezbędne jest również przedstawienie dokumentów uzasadniających roszczenie, o ile przejście tych praw na powoda nie wynika bezpośrednio z weksla lub czeku. *Jeżeli dłużnikiem jest konsument, niezbędne jest przedstawienie wraz z pozwem umowy, z której wynika roszczenie zabezpieczone wekslem, **wraz z deklaracją wekslową i załącznikami***. W treści pozwu skierowanego przeciwko osobie fizycznej zamieszcza się **oświadczenie** o tym, czy roszczenie dochodzone pozwem powstało w związku z umową zawartą z konsumentem.

§ 4. Jeżeli nie dołączono oryginału weksla, czeku, warrantu lub rewersu albo dokumentów określonych w § 3, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.

§ 5. *Sąd może skazać na grzywnę powoda, jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika, który w złej wierze lub wskutek niezachowania należytej staranności złożył niezgodne z prawdą oświadczenie, o którym mowa w § 2 zdanie czwarte, że roszczenie dochodzone pozwem nie powstało w związku z umową zawartą z konsumentem.*

Art. 492. § 1. zd. 1. Nakaz zapłaty z chwilą wydania stanowi **tytuł zabezpieczenia**, wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności. *Kwota zasądzona nakazem wraz z wymagalnymi odsetkami stanowi sumę, której złożenie przez dłużnika na rachunek depozytowy Ministra Finansów w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, zwany dalej "rachunkiem depozytowym Ministra Finansów", wystarczy do zabezpieczenia. Jeżeli nakaz zobowiązuje do wydania rzeczy zamiennych, do zabezpieczenia wystarczy złożenie sumy równej wartości przedmiotu sporu.*

§ 2. Powód wnosząc o dokonanie zabezpieczenia jest obowiązany **wskazać sposób zabezpieczenia**. Sąd na wniosek pozwanego może ograniczyć zabezpieczenie według swego uznania. Przepis art. 742 oraz przepisy o ograniczeniu zabezpieczenia przeciwko Skarbowi Państwa stosuje się odpowiednio.

§ 3. Nakaz zapłaty wydany na podstawie weksla, warrantu, rewersu lub czeku staje się **natychmiast wykonalny** po upływie terminu do zaspokojenia roszczenia. W razie wniesienia zarzutów sąd może na wniosek pozwanego wstrzymać wykonanie nakazu. Przepisy o ograniczeniu wykonalności w sprawach przeciwko Skarbowi Państwa stosuje się odpowiednio.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 900 z późn. zm.).

Art. 33d. § 2. Zabezpieczenie wykonania decyzji następuje przez przyjęcie przez organ podatkowy, na wniosek strony, zabezpieczenia wykonania zobowiązania wynikającego z tej decyzji wraz z odsetkami za zwłokę, w formie:

- 3) **weksła z poręczeniem wekslowym banku;**
- 4) czeku potwierdzonego przez krajowy bank wystawcy czeku;

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 listopada 2017 r. V ACa 685/17

Powódka oparła swoje roszczenie na wekslu. Jeżeli pozwana kwestionowała ten weksel, to ona powinna wykazać, że został on nieprawidłowo wypełniony. Natomiast powódka nie musiała dowodzić, że weksel wypełniła prawidłowo. W postępowaniu opartym na wekslu nie wystarczy bowiem, aby pozwany zakwestionował twierdzenia powoda. W takich sprawach to **na pozwanym spoczywa ciężar udowodnienia nieistnienia wierzytelności wekslowej lub jej zawyżenia.**

CECHY WEKSLA

- formalizm weksla – ustawowo określona treść minimalna
- staranność wierzyciela przy dochodzeniu zobowiązania z weksla
- nieważność zobowiązania wekslowego a nieważność weksla
- abstrakcyjność weksla
- Konwencja w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych (Dz. U. z 1937 r. Nr 26, poz. 175)

WEKSEL TRASOWANY (art. 1)

- WYSTAWCA (trasant)
- TRASAT – ma zapłacić (np. bank)
- REMITENT – odbiorca
- AKCEPTANT – trasat, który oświadcza, że akceptuje weksel

WYSTAWCA I AKCEPTANT TO DŁUŻNICY GŁÓWNI

- zapłacić ma trasat
- jeżeli trasat nie zaakceptuje weksla lub nie zapłaci to płaci wystawca bądź inny dłużnik
- stosuje się więc przepisy o przyjęciu (akceptacji) weksla

WEKSEL WŁASNY (art. 103)

- WYSTAWCA
- REMITENT (odbiorca)
- zapłacić ma wystawca
- nie stosuje się więc przepisów o przyjęciu weksła (akceptie)

WEKSEL IN BLANCO (art. 10)

- brak wszystkich elementów weksła, weksel niezpełny
- jego rolą jest zabezpieczenie wiarytelności

WYSTAWIENIE WEKSLA

WYPEŁNIENIE WEKSLA (WEKSEL IN BLANCO)

AKCEPT ALBO ODMOWA AKCEPTU WEKSLA (WEKSEL TRASOWANY)

INDOSOWANIE WEKSLA

TERMIN PŁATNOŚCI WEKSLA

PRZEDSTAWIENIE WEKSLA DO ZAPŁATY

ZAPŁATA

ODMOWA ZAPŁATY

ZWROT WEKSLA

POSZUKIWANIE ZWROTNE

- brak urzędowego blankietu weksla
- brak opłaty skarbowej od weksla

*Urzędowy blankiet wekslowy
do sumy wekslowej nieprze-
kraczającej 200 zł.*

....., dnia 19 Na

..... zapłać za ten

wksel na zlecenie sumę

.....

.....

.....

Płatny

WEKSEL WŁASNY

Art. 101. Weksel własny zawiera:

- 1) nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) **przrzeczenie bezwarunkowe** zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu;
- 7) podpis wystawcy weksłu.

Art. 102. Nie będzie uważany za weksel własny dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących.

- termin płatności
- miejsce płatności
- miejsce wystawienia

Klauzule wekslowo skuteczne – np. nie na zlecenie

klauzule wekslowo obojętne – np. klauzula waluty, weksle kaucyjny

1. Nazwa
weksel

2. Przyrzeczenie
bezwarunkowe
zapłacenia
oznaczonej sumy
pieniężnej

6. Data i miejsce
wystawienia weksla

Dodatkowo
rodzaj
weksla

W E K S E L

Lublin, 12.02.2020 r.

(miejsce i data wystawienia weksla)

własny (sola)

Dnia **2.03.2020 r.** zapłacę za ten weksel na rzecz

Izby Adwokackiej w Lublinie

sumę **250 zł**

3. Termin
płatności

słownie **dwieście pięćdziesiąt złotych**

miejsce płatności **Lublin**

5. Nazwisko osoby na
rzecz albo na zlecenie
której zapłata ma być
dokonana

Paweł Daszczuk

(imię i nazwisko wystawcy oraz PESEL)

Lublin

(adres zamieszkania)

4. Miejsce
płatności

Dodatkowo
oznaczenie
wystawcy

weksla pobrany ze strony www.remitent.pl

P.D.

7. Podpis
wystawcy
weksla

(podpis wystawcy)

1.

Nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;

- podpisujący weksel musi mieć świadomość, że podpisuje weksel a nie np. obligację, skrypt dłużny, pokwitowanie itp.
- nie trzeba oznaczać rodzaju weksla, jeżeli wynika to z jego treści

2.

Przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;

w przypadku weksla trasowanego - zechce zapłacić, zapłaci, ma zapłacić

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 1933 r., III C 46/33

Ustawa nie zabrania używania przyjętej w życiu potocznym w stosunkach między ludźmi formy grzecznościowej i ani trasat, ani nikt wogóle nie miał i nie może mieć wątpliwości, że **"zechce Pan zapłacić"** nie oznacza nic innego, jak **"polecam Panu zapłacić"**. Nie może również mieć żadnego znaczenia brak w słowie "zechce" ostatniej litery "e", jak wogóle nie może mieć żadnego znaczenia, **błąd ortograficzny** lub **przypadkowe opuszczenie litery**, jeżeli zdanie jest **zrozumiałe i nie nasuwa żadnych wątpliwości.**

- **Przyrzeczenie bezwarunkowe** oznacza, że niedopuszczalne są **jakiegokolwiek warunki, z uwagi na obiegowość weksla**
- nie jest dopuszczalny zapis „*zapłacę po dostarczeniu towaru*” albo *zapłacę jeżeli nadal będę prowadził działalność gospodarczą*
- taki weksel jest nieważny
- można zawrzeć umowę, że nie będzie się wykorzystywać weksla w określony sposób, ale jest to tylko stosunek wewnętrzny
- klauzula waluty – wyraża tytuł z którego pochodzi stosunek wekslowy, wyjaśnia w związku z czym zostawił wystawiony weksel, np. za sprzedany towar

Wartość w towarze otrzymałem – weksel jako zapłata za otrzymany towar
Wartość w gotówce (walutę) otrzymałem – wystawca otrzymał gotówkę

Oznaczenie sumy pieniężnej;

musi być wskazana waluta

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 września 1995 r., III CZP 105/95

Brak oznaczenia waluty, w jakiej wyrażono sumę wekslową, powoduje, że odnośny dokument nie jest uważany za weksel.

Art. 6. Weksel, w którym sumę wekslową napisano literami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę, **napisaną literami**.

W razie różnicy sum, napisanych kilkakrotnie literami lub kilkakrotnie liczbami, weksel jest ważny **na sumę mniejszą**.

3.

Oznaczenie terminu płatności

- **nie jest warunkiem koniecznym**

Art. 102. Weksel własny bez oznaczenia terminu płatności uważa się za płatny za okazaniem.

- należy określić konkretną datę, **najlepiej dzienną**
- nie może być wielu dat płatności, niepoprawny jest więc zapis „do dnia 15 marca 2020 r. zapłać”
- data musi być pewna, niepoprawny jest zapis „w dniu mojego ślubu zapłać”

4.

Oznaczenie miejsca płatności;

Art. 4. Weksel może być płatny:

- w miejscu zamieszkania osoby trzeciej
- bądź w miejscowości, w której trasat ma miejsce zamieszkania
- bądź w innej miejscowości.

- **nie jest warunkiem koniecznym**

Art. 102. W braku osobnego oznaczenia, miejsce wystawienia weksłu uważa się za miejsce płatności, a także za miejsce zamieszkania wystawcy.

- może być wyłącznie jedno miejsce płatności
- nie jest konieczne wskazanie konkretnego miejsca płatności
- jeżeli nie ma wskazanego adresu to najlepiej przedstawić weksel do zapłaty w takim miejscu aby można było wykazać, że do przedstawienia doszło

5.

nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;

WSKAZANIE REMITENTA

zapłacę Izbie Adwokackiej w Lublinie

weksel wystawiany jest najczęściej „na czyjeś zlecenie”, co oznacza że każdy kolejny posiadacz weksla może go indosować.

nie jest konieczne ale dopuszczalne umieszczanie słowa „na rzecz” czy „na zlecenie” ale niczego ono nie zmienia

zapłacę na rzecz Izby Adwokackiej w Lublinie

zapłacę na zlecenie Izby Adwokackiej w Lublinie

- samo określenie „na rzecz” oznacza w praktyce to samo co „na zlecenie”, czyli weksel taki może być indosowany. Nie wyłącza to możliwości indosowania

art. 11 - weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie.

- wyłączenie indosowania nastąpi wyłącznie przez zawarcie klauzuli „nie na zlecenie” – trzeba wówczas napisać „**zapłać na rzecz Izby Adwokackiej w Lublinie ale nie na jej zlecenie**”

art. 11 - Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy "nie na zlecenie" lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu (rektaweksel)

- nie można wystawić weksla na okaziciela
- **Należy uważać, żeby nie pisać na zlecenie Jana Kowalskiego ale nie na jego zlecenie! – brak wskazania remitenta**

**Orzeczenie Sądu Najwyższego
z dnia 14 października 1931 r., Rw 1592/31**

Zamieszczenie w dokumencie, który według intencji stron ma być wekslem, słów: "nie na zlecenie Maksymiljana Th." odbiera dokumentowi charakter wekslu, gdyż nie zawiera on w swym tekście osoby na rzecz której lub na której zlecenia zapłata ma być dokonana.

Gdyby tekst opiewał "zapłacimy Maksymiljanowi (lub na rzecz Maksymiljana) Th., lecz nie na jego zlecenie (lub nie na zlecenie), to wtedy dopiero osoba remitenta byłaby niewątpliwa, a weksel taki można byłoby przenieść tylko w formie i ze skutkami zwykłej cesji.

- przepis stanowi o nazwisku ale wystawcą czy remitentem może być też osoba prawna

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2013 r., III CZP 54/13

Nie jest nieważny weksel własny wystawiony przez osobę prawną oznaczoną z pominięciem określenia jej formy prawnej, ale z podaniem numeru w KRS, a także weksel własny wskazujący przedmiot działalności gospodarczej wystawcy, niebędący częścią jego firmy.

**Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 października 2012 r.
I ACa 620/12**

Zmiana formy organizacyjnej (...) spółki jawnej nie wykluczała możliwości uzupełnienia weksla własnego in blanco wystawionego przez ten podmiot datą wystawienia późniejszą niż dzień przekształcenia, bowiem z mocy art. 553 § 1 KSH wszystkie jej prawa i obowiązki, w tym zobowiązania wekslowe, pozostają w mocy choć podmiot ten aktualnie działa jako spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

6.

oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksłu

DATA JEST OBLIGATORYJNA

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 296/11

Brak formalny weksła w postaci niewskazania roku w dacie wystawienia weksła nie może być usunięty na podstawie okoliczności towarzyszących wystawieniu weksła, niewynikających z jego treści.

MIEJSCE WYSTAWIENIA JEST FAKULTATYWNE (ale jakieś musi być)

Art. 102. Weksel własny, w którym nie oznaczono miejsca wystawienia, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

jeżeli nie ma żadnego miejsca wówczas weksel jest nieważny

7.

podpis wystawcy wekslu.

BRAK LUB WADA OŚWIADCZENIA WOLI

Art. 7. Jeżeli na wekslu znajdują się podpisy osób, niezdolnych do zaciągania zobowiązań wekslowych, podpisy fałszywe, podpisy osób nieistniejących albo podpisy, które z jakiegokolwiek innej przyczyny nie zobowiązują osób, które weksel podpisały lub których nazwiskiem weksel został podpisany, **nie uchybia to ważności innych podpisów.**

RZEKOMY PEŁNOMOCNIK

Art. 8. Kto podpisał weksel jako przedstawiciel innej osoby, nie będąc umocowanym do działania w jej imieniu, **odpowiada sam wekslowo**, a jeżeli zapłacił, ma takie same prawa, jakieby miała osoba, której jest rzekomo przedstawicielem. Zasady te stosuje się również do przedstawiciela, który przekroczył granice swego umocowania.

CZY WEKSEL ZOSTAŁ WYSTAWIONY PRAWIDŁOWO?

Lublin, dnia 15 lutego 2020 r.

~~Dnia 15 marca 2020 r. Zapłacę za ten weksel na rzecz Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie ale nie na jej zlecenie kwotę 500 zł. Płatny w Lublinie.~~

/podpis/

- weksel płatny za okazaniem
- może być indosowany
- płatny w miejscu wystawienia

Do weksla własnego stosuje się w zasadzie wszystkie przepisy prawa wekslowego z wyjątkiem przepisów o:

PRZYJĘCIU

- skoro wystawca wystawił weksel nie ma potrzeby aby go przyjmował

WTÓROPISACH

- sola weksel
- weksel własny może zostać wystawiony tylko w jednym egzemplarzu

Art. 103. Do wekslu własnego stosuje się przepisy o wekslu trasowanym, o ile z istotą wekslu własnego nie zostają w sprzeczności i dotyczą:

- indosu (art. 11-20);
- płatności (art. 33-37);
- zapłaty (art. 38-42);
- zwrotnego poszukiwania powodu niezapłacenia (art. 43-50, 52-54);
- zapłaty przez wyręczenie (art. 55, 59-63);
- odpisów (art. 67 i 68);
- zmian (art. 69);
- przedawnienia (art. 70 i 71);
- dni świątecznych, obliczania terminów i zakazu dni ulgowych (art. 72, 73 i 74);
- sposobu uwierzytelniania podpisów osób niepiśmiennych lub niemogących pisać (art. 75);
- roszczenia z tytułu niesłusznego zubożenia (art. 76);
- kolizji ustaw (art. 77-80 i 82-84);
- weksli zaginionych (art. 96-100)

Również stosuje się do weksłu własnego przepisy o:

- weksłu płatnym u trzeciego lub w innej miejscowości, niż miejsce zamieszkania trasata (art. 4 i 27),
- zastrzeżeniu odsetek (art. 5),
- różnicach w oznaczeniu sumy wekslowej (art. 6),
- skutkach podpisu, złożonego w warunkach, przewidzianych w art. 7,
- skutkach podpisu osoby, działającej bez pełnomocnictwa albo przekraczającej jego granice (art. 8),
- weksłu in blanco (art. 10)
- protestach (art. 85-94) z tą różnicą, że protest ma być dokonany przeciw wystawcy.

Do weksłu własnego stosuje się również przepisy o poręczeniu wekslowem (art. 30-32); w przypadku, przewidzianym w ustępie ostatnim art. 31, jeżeli poręczyciel nie wskazał, za kogo poręcza, uważa się, że poręczenie dał za wystawcę.

WEKSEL TRASOWANY

Art. 1. Weksel trasowany zawiera:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) **polecenie** bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) **nazwisko osoby, która ma zapłacić (trasata)**;
- 4) oznaczenie terminu płatności;
- 5) oznaczenie miejsca płatności;
- 6) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 7) oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu;
- 8) podpis wystawcy wekslu.

Art. 2. Nie będzie uważany za weksel trasowany dokument, któremu brak jednej z cech, wskazanych w artykule poprzedzającym, wyjąwszy przypadki, określone w ustępach następujących.

- weksel **bez oznaczenia terminu płatności** uważa się za płatny za okazaniem.
- w braku osobnego oznaczenia, miejsce, wymienione obok nazwiska trasata, uważa się za **miejsce płatności**, a także za miejsce zamieszkania trasata.
- weksel, w którym nie oznaczono **miejsca wystawienia**, uważa się za wystawiony w miejscu, podanem obok nazwiska wystawcy.

WEKSEL IN BLANCO

Weksel *in blanco* to weksel, w którym w momencie podpisania (wystawienia) brak jest co najmniej jednego z ustawowych elementów.

Kartka z podpisem to nie weksel in blanco

- brakujące elementy weksla powinny być uzupełnione przez posiadacza weksla przed przedstawieniem do zapłaty.
- posiadacz może w praktyce wypełnić weksel dowolną treścią
- do weksla *in blanco* zawierana jest umowa wekslowa (deklaracja) określająca w jaki sposób można wypełnić weksel.
- umowa taka zawierana jest z osobą, której przekazujemy weksel
- umowa wekslowa nie wiąże kolejnych posiadaczy weksla
- zabezpiecza ewentualne roszczenia mogące wyniknąć z umowy zawartej między stronami, których strony nie są w stanie oznaczyć w chwili jej zawarcia

- umowa wekslowa może być elementem umowy, której wykonanie weksel zabezpiecza, np. umowy pożyczki

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2013 r., II CSK 719/12

Konieczne do uznania za weksel własny in blanco w rozumieniu art. 10 w związku z art. 103 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe dokumentu niezpełnego z punktu widzenia wymagań przewidzianych w art. 101 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe jest **udzielenie odbiorcy tego dokumentu** przez osobę, która złożyła na nim podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, **upoważnienia do uzupełnienia go w określony sposób.**

Jeżeli upoważnienie to ma postać pisemną, nazywane jest zwyczajowo deklaracją wekslową. **Nie musi mieć jednak takiej postaci.**

Zgodnie z art. 60 k.c., porozumienie stron w sprawie upoważnienia odbiorcy do uzupełnienia weksla in blanco nie wymaga zachowania żadnej szczególnej formy. Jego wykładnia następuje na zasadach ogólnych tj.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1932 r., C 1/32

Nabywca wekslu niewypełnionego, który następnie weksel wypełnił, nie może zasłaniać się dobrą wiarą wobec zarzutu, że weksel wypełnił wbrew umowie między dłużnikiem wekslowym i swym poprzednikiem.

Jeżeli w chwili przejścia dokument był jeszcze blankietem i wypełnienia dokonał dopiero nabywca, **utrata zarzutu nieprawidłowego wypełnienia nie następuje mimo dobrej wiary nabywcy** i tenże nie nabywa więcej praw, aniżeli pierwszy jego poprzednik.

**nabycie weksla in blanco możliwe jest tylko w drodze przelewu
(art. 509-513 k.c.)**

ISTOTNE ZAGROŻENIE!

posiadacz weksla *in blanco* uzupełnia weksel

weksel *in blanco* staje się wekslem zupełnym

posiadacz weksla przenosi weksel przez indos

Art. 10. Jeżeli weksel, niezpełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartem porozumieniem, **nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia**, chyba że posiadacz nabył weksel **w złej wierze** albo przy nabyciu dopuścił się **rażącego niedbalstwa**.

Art. 17. Osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

KODEKS KARNY

Art. 270. § 1. Kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto **wypełnia blankiet, opatrzony cudzym podpisem, niezgodnie z wolą podpisanego** i na jego szkodę albo takiego dokumentu **używa**.

KODEKS WYKROCZEŃ

Art. 138c. § 3. Kto przyjmuje od konsumenta weksel lub czek niezawierający klauzuli "nie na zlecenie" w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, podlega karze grzywny.

Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1962 r. II CR 976/61

Dla ważności weksla in blanco i dla skuteczności wypełnienia go do pewnej sumy nie jest konieczne ani odebranie od osób wekslowo zobowiązanych "deklaracji wekslowej", ani określenie w tej deklaracji górnej granicy kwoty, do której weksel będzie mógł być wypełniony.

Istnienie deklaracji ułatwia sytuację dowodową posiadacza weksla, jakkolwiek **ciężar dowodu, że weksel wypełniano niezgodnie z porozumieniem (art. 10 i 17 prawa wekslowego), spoczywa na dłużniku wekslowym.**

PRZENOSZENIE PRAW Z WEKSLA

INDOS

przenosi wszystkie prawa z weksla,

nie są nim jednak objęte prawa pozawekslowe

por. jednak art. 83¹ u.k.w.h.

Art. 83¹. W razie przeniesienia zabezpieczonej wierzytelności wynikającej z dokumentu zbywalnego przez indos lub z dokumentu na okaziciela na nabywcę wierzytelności **przechodzi także hipoteka**. Jeżeli hipoteka zabezpiecza kilka wierzytelności, stosuje się przepisy art. 79¹.

PRZELEW

weksel z klauzulą „nie na zlecenie”

weksel *in blanco*

INDOS

Art. 11. Każdy weksel można przenieść przez indos, chociażby nie był wystawiony wyraźnie na zlecenie.

INDOSANT – ten kto sporządza indos

INDOSATARIUSZ – ten na czyją rzecz indos jest sporządzany

- jeżeli chcę komuś zapłacić za towar to zamiast pieniędzy mogę sporządzić indos i przekazać weksel. Samo przekazanie bez indosu nic nie da
- w ten sposób płacę i zwaliam się z innego zobowiązania mimo, że nie mam pieniędzy, bo termin płatności weksla jeszcze nie nastąpił
- jeśli wystawca nie zapłaci, jego aktualny posiadacz może żądać zapłaty od każdej kolejnej osoby będącej indosantem

Art. 12. Indos powinien być **bezwarunkowy**. Warunki, od których uzależniono indos, uważa się za nienapisane.

- indos częściowy jest nieważny.
- indos na okaziciela jest równoznaczny z indosem in blanco.

!WAŻNE!

Jeżeli wystawca umieścił w wekslu wyrazy "**nie na zlecenie**" lub inne zastrzeżenie równoznaczne, można przenieść weksel tylko w formie i ze skutkami zwykłego przelewu.

„REKTA WEKSEL”

FORMA INDOSU

Art. 13.1. Indos powinien być napisany na wekslu lub na złączonej z nim karcie dodatkowej (**przedłużku**) i podpisany przez indosanta.

**„Ustępuję na zlecenie Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie,
20.03.2020 r.”**

(podpis Dziekana OIRP)

„Ustępuję na zlecenie Naczelnej Rady Adwokackiej, 30.05.2020 r.”

(podpis Prezesa NRA)

Ustępujemy na zlecenie

Banku Ziemiańskiego

Oddział Miejskiego

Waluta w gotówce otrzymał

Warszawa, d. 12 marca 1929

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
USTĘPUJEMY NA ZLECENIE
BANKU AMERYKAŃSKIEGO W POLSCE

SPÓŁNA AKCYJNA

WARSZAWA

22 MAR 1929

BANK ZIEMIAŃSKI
ODDZIAŁ MIEJSKI

[Handwritten signature]

SKUTKI INDOSU

Art. 14.1. Indos przenosi wszystkie **prawa z weksłu**.

Art. 15.1. Indosant odpowiada w braku przeciwnego zastrzeżenia za przyjęcie i za zapłatę weksłu.

Art. 15.2. Indosant może zabronić dalszego indosowania; w tym przypadku nie odpowiada wobec następnych indosatarjuszy.

RODZAJE INDOSÓW

imienny (pełny, zupełny) – wskazuje osobę, na którą przenosi prawa

in blanco(niezupełny, otwarty) – każdy posiadacz jest legitymowany z dokumentu, może wypełnić indos albo indosować dalej in blanco

własnościowy – przenosi własność weksla

pełnomocniczy – „per procura”, „waluta do odebrania” lub inny

indosatariuszowi udzielane jest umocowanie jedynie do wykonywania prawa z weksla, nie staje się dłużnikiem wekslowym, może zbyć weksel ze skutkiem pełnomocnictwa

zastawniczy – „waluta na zabezpieczenie” waluta w zastaw” – ma charakter indosu pełnomocniczego

LEGITYMACJA FORMALNA WEKSŁOWA

Art. 16.1. Będzie uważany za prawnego posiadacza, kto ma weksel i wykaże prawo swoje nieprzerwanym szeregiem indosów, chociażby ostatni indos był in blanco. Przekreślone indosy uważa się w tym względzie za nieistniejące. Gdy po indosie in blanco następuje dalszy indos, uważa się, że indosant, który go podpisał, nabył weksel na mocy indosu in blanco.

Art. 16.2. Jeżeli kto przez jakikolwiek wypadek utracił posiadanie weksłu, posiadacz, który wykaże swe prawo według przepisów ustępu poprzedzającego, będzie obowiązany do wydania weksłu tylko, jeżeli go nabył w złej wierze albo jeżeli przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

ZARZUTY WEKSLOWE (ABSTRAKCYJNOŚĆ WEKSLA)

Art. 17. Osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksłu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Art. 921¹³ k.c.. Dłużnik może powołać się względem wierzyciela na zarzuty, które dotyczą ważności dokumentu lub wynikają z jego treści albo służą mu osobiście przeciw wierzycielowi. Dłużnik może także powołać się na zarzuty, które mu służą przeciw poprzedniemu wierzycielowi, jeżeli nabywca dokumentu działał świadomie na szkodę dłużnika.

POREĆCZENIE WEKSLOWE „AVAL”

Art. 30. Zapłatę weksłu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części.

Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu.

Art. 31. Poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku.

Poręczenie oznacza się wyrazem "poręczam" lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel.

Sam podpis na przedniej stronie weksłu uważa się za udzielenie poręczenia, wyjąwszy gdy jest to podpis wystawcy lub trasata.

Poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę

Art. 32. Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył.

Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Poręczyciel wekslowy, który zapłacił weksel, nabywa prawa, wynikające z weksłu, przeciw osobie, za którą poręczył, i przeciw tym, którzy wobec tej osoby odpowiadają z weksłu.

Art. 47. Kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada **wobec posiadacza solidarnie.**

Posiadacz może dochodzić roszczeń przeciw jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali.

KODEKS SPÓŁEK HANDLOWYCH

Art. 15. § 1. Zawarcie przez spółkę kapitałową umowy kredytu, pożyczki, **poreczenia** lub innej podobnej umowy z członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób, wymaga zgody zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

PRZEDSTAWIENIE DO PRZYJĘCIA (weksel trasowany)

- nie można nakazać komuś bez jego zgody aby zapłacił zobowiązanie wekslowe
- jeżeli trasat nie przyjmie weksla to nie ma obowiązku zapłaty
- aby trasat miał obowiązek zapłaty konieczne jest zaakceptowanie weksla

Art. 21. Posiadacz wekslu albo nawet każdy, kto ten weksel ma, może aż do terminu płatności **przedstawić go do przyjęcia trasatowi** w jego miejscu zamieszkania.

PŁATNOŚĆ WEKSLA

- termin płatności weksla oznacza kiedy można żądać aby dłużnik wekslowy (wystawca, akceptant) zapłacił

Art. 33.1. Weksel może być płatny:

- za okazaniem;
- w pewien czas po okazaniu;
- w pewien czas po dacie;
- w oznaczonym dniu.

Art. 33.2. Weksle z innymi terminami płatności lub z kilku następującymi po sobie terminami są nieważne.

Art. 34.1. Weksel za okazaniem jest płatny **przy przedstawieniu**. Weksel powinien być przedstawiony do zapłaty w ciągu **roku od dnia wystawienia**. Wystawca może oznaczyć krótszy lub dłuższy termin. Indosanci mogą terminy te skrócić.

PRZEDSTAWIENIE DO ZAPŁATY

Każdy weksel, po nadejściu terminu płatności, powinien być przedstawiony do zapłaty:

- **AKCEPTANTOWI** – trasatowi, który zaakceptował weksel trasowany
- **WYSTAWCY WEKSLA WŁASNEGO**

Jest to **warunek konieczny**, aby można było dochodzić należności z weksla.

- Brak przedstawienia weksla do zapłaty skutkuje **brakiem obowiązku zapłaty** sumy wekslowej przez dłużnika, aż **do dnia przedstawienia weksla**

- Przedstawienie do zapłaty to nie to samo co wezwanie do zapłaty
- przepisy prawa wekslowego nie przewidują wezwania do zapłaty weksla. Można to zrobić ale nie jest to obowiązkowe.
- jeżeli nie przedstawimy weksla do zapłaty to roszczenie nie jest wymagalne

CZYM INNYM JEST WEZWANIE DO WYKUPU WEKSLA

jest zaproszeniem wystawcy weksla do dokonania jego wykupu dokonanym jeszcze przed terminem płatności.

stosuje się najczęściej przy wekslach in blanco – np. na 7 dni przed terminem płatności remitent ma poinformować o wypełnieniu weksla tak aby wystawca wiedział, że weksel został uzupełniony. Po terminie płatności należy weksel przedstawić do zapłaty

TERMIN PRZEDSTAWIENIA DO ZAPŁATY

Art. 38.1. Posiadacz wekslu, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty:

- bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty,
- bądź w jednym z dwóch następujących dni powszednich.

- jeśli weksel jest płatny np. w miejscu zamieszkania dłużnika należy tam okazać weksel dłużnikowi
- nie można prawnie zmuszać dłużnika, by poszukiwał weksla gdzie indziej, niż w miejscu płatności.
- jeżeli wpiszemy adres wystawcy weksla to należy przynieść do niego weksel celem okazania
- „wezwanie do zapłaty” jest z prawnego punktu widzenia obojętne i niewykupienie przez dłużnika weksla, który mu w miejsce płatności przyniesiony nie został, nie wywołuje żadnych skutków prawnych

CZEMU SŁUŻY PRZEDSTAWIENIE WEKSLA

- dłużnik ma prawo wiedzieć, że ktoś rzeczywiście ma weksel
- dłużnik może żądać zwrotu weksla

co jeżeli nie możemy znaleźć dłużnika?

przy przedstawieniu nie jest wymagana obecność dłużnika, ważne jest, aby wystawca „miał możliwość” zapoznania się z wekslem.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., IV CSK 132/05

Poinformowanie wystawcy weksla własnego **o możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w dniu oraz miejscu jego płatności** może być uznane za spełniające wymaganie określone w art. 38 pr. weksl.

W takim jednak przypadku uznać należy, że przedstawienie weksla do zapłaty następuje nie z chwilą wystosowania do wystawcy stosownego zawiadomienia, ale **w dniu, w którym mógł on faktycznie dokonać oględzin weksla** i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty.

np. pozostawienie weksla u notariusza ze wskazaniem siedziby kancelarii notarialnej

co jeżeli weksel nie został przedstawiony do zapłaty?

Wyrok SA w Warszawie z 4.12.2017 r. I ACa 1582/15

Zaniechanie przedstawienia weksla wystawcy do zapłaty ma również ten skutek, że wierzyciel traci prawo dochodzenia odsetek, ale tylko do daty jego okazania. Od dnia przedstawienia weksla do zapłaty jego wystawca popada w opóźnienie i obowiązany jest do uiszczenia odsetek od sumy wekslowej. Zdaniem Sądu, **wszczęcie postępowania w sprawie umożliwiło pozwanej zaznajomić się z treścią uzupełnionego weksla**. Uzasadniało to domaganie się przez powoda odsetek od sumy wekslowej. Do dnia wystąpienia z zarzutami pozwana **mogła zapoznać się z dokumentem weksla w sądzie** oraz sprawdzić czy istnieje jej odpowiedzialność wekslowa. Od daty złożenia zarzutów można było więc mówić o skutkach opóźnienia, dających podstawę do zasądzenia odsetek.

ZAPŁATA

Art. 39.1. Trasat może przy zapłacie żądać wydania wekslu, pokwitowanego przez posiadacza.

W przypadku weksla własnego zamiast trasata dotyczy to wystawcy

Art. 39.2. Posiadacz nie może odmówić przyjęcia zapłaty częściowej.

Art. 39.3. W razie zapłaty częściowej trasat może żądać wzmianki o niej na wekslu i osobnego pokwitowania.

POSZUKIWANIE ZWROTNE (REGRES WEKSLOWY, SKARGA WEKSLOWA)

Art. 43. Posiadacz weksłu może wykonywać zwrotne poszukiwanie przeciw:

- ✓ indosantom,
- ✓ **wystawcy**,
- ✓ tudzież innym dłużnikom wekslowym:
 - po terminie płatności, jeżeli zapłata nie nastąpiła;
 - już przed terminem płatności (warunki określone w przepisach)

Dłużnik wekslowy to osoba zobowiązana z weksła, podpisana na weksłu

Dłużnik główny: akceptant weksła trasowanego i wystawca weksła własnego

Dłużnik wtórny: indosant i wystawca weksła trasowanego.

Dłużnikiem wekslowym jest także poręczyciel

PRZED TERMINEM PŁATNOŚCI

- 1) jeżeli **odmówiono przyjęcia** w całości lub w części;
- 2) jeżeli otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo jeżeli ogłoszono **upadłość trasata** bez względu, czy weksel przyjął, czy nie, albo jeżeli trasat zaprzestał płacenia długów, choćby to zaprzestanie nie zostało stwierdzone orzeczeniem sądowym, lub też jeżeli przeprowadzono bezskutecznie egzekucję z jego majątku;
- 3) jeżeli otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo jeżeli ogłoszono upadłość wystawcy wekslu, co do którego istnieje zakaz przedstawienia do przyjęcia.

W przypadku zwrotnego poszukiwania przed terminem płatności, przewidzianego w ust. 1 pkt. 2) i 3) artykułu niniejszego, sąd może udzielić zobowiązanemu zwrotnie odroczenia, które nie może w żadnym razie przekraczać terminu płatności wekslu.

WARUNKI REGRESU

- przedstawienie weksla
- **protest** z powodu nieprzyjęcia lub niezapłacenia

!UWAGA!

Art. 53. Po bezskutecznym upływie terminów, ustanowionych:

- do przedstawienia wekslu, płatnego za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu;
- do protestu spowodowanego nieprzyjęciem lub niezapłaceniem;
- do przedstawienia do zapłaty w razie zastrzeżenia "bez kosztów", posiadacz **traci prawo do indosantów**, wystawcy oraz do innych dłużników wekslowych **z wyjątkiem akceptanta**.

Art. 104. Odpowiedzialność wystawcy wekslu własnego jest **taka sama, jak akceptanta wekslu trasowanego**.

- W przypadku dochodzenia zobowiązania od wystawcy weksla własnego **protest jest zbędny**
- to samo dotyczy akceptanta i poręczyciela wystawcy weksla własnego i akceptanta
- zbędna z punktu widzenia remitenta jest też klauzula „bez protestu”, która bardzo często wymuszana jest przez wierzyciel (banki, pożyczkodawców)
- protest jest istotny jeżeli na wekslu **jest indos albo gdy trasat odmówił przyjęcia weksla**

PROTEST

PROTEST

- dokument notarialny stwierdzający, że posiadacz weksla wykonał czynność do której był zobowiązany ale mimo tego nie uzyskał zapłaty
- warunek konieczny dla dochodzenia należności **od indosantów** (ale nie od trasata, albo od wystawcy weksla własnego)
- z powodu nieprzyjęcia, gdy trasat odmawia akceptu
- z powodu braku zapłaty

PRZEDAWNNIENIE

Art. 70.1. Roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności weksłu.

Art. 70.2. Roszczenia posiadacza weksłu przeciw indosantom i wystawcy ulegają przedawnieniu z upływem roku, licząc od dnia protestu, dokonanego w należyтым czasie, w przypadku zaś zastrzeżenia "bez kosztów" - licząc od dnia płatności.

WEKSEL IN BLANCO

Wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 19 grudnia 2013 r., I C 434/12

Roszczenie wekslowe nie może istnieć w nieskończoność i to bez względu na rodzaj weksla. W przypadku weksla in blanco dochodzenie roszczenia przed sądem jest możliwe w terminie trzyletnim od daty płatności wpisanej na wekslu – **pod warunkiem, że przed tą datą płatności wynikającą z weksla roszczenie nie ulegnie przedawnieniu.**

UMCS

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DSP

DASZCZUK · SIEMBIDA
PĘKALSKI · DYŚ

CZEKI

adw. dr Paweł Daszczuk

Katedra Prawa Gospodarczego i Handlowego
Instytut Nauk Prawnych
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

RÓŻNICE MIĘDZY WEKSLEM A CZEKIEM

- 1) trasatem może być wyłącznie bank
- 2) czek nie podlega przyjęciu (akceptowi)
- 3) czek może być wystawiony na okaziciela
- 4) czek można odwołać
- 5) czek jest płatny za okazaniem
- 6) inne terminy płatności (krótkie)
- 7) sankcje cywilne i karne na wypadek czeku bez pokrycia
- 8) odmowa zapłaty czeku może być stwierdzona również oświadczeniem banku (trasata)